VALTIOVARAINMINISTERIÖ

9.9.2020

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys (HE 114/2020) eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun hallituksen esityksen (HE 87/2020) täydentämisestä

Valtioneuvoston esitys työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettiin eduskunnalle 4.6.2020. Esityksessä ehdotetaan, että kokeilussa mukana olevat kunnat ja kuntaryhmät järjestäisivät alueillaan eräät julkiset työvoimapalvelut kokeilun asiakasryhmälle 1.1.2021 tai 1.3.2021 alkaen 30.6.2023 asti. Kokeilun aikana kerättäisiin vertailukelpoista tietoa järjestämisvastuun siirron työllisyysvaikutuksista ja vaikutusten toimintamekanismeista.

Alkuperäistä esitystä täydentävä hallituksen esitys on annettu eduskunnalle 27.8.2020. Kokeilualueisiin lisättäisiin kuusi uutta kokeilualuetta. Lisäksi neljään alkuperäisessä esityksessä vahvistettuun kokeilualueeseen lisättäisiin kunta tai kuntia. Lisäksi tehtäviä koskevia säännöksiä täsmennettäisiin siten, että ehdotetussa laissa tarkoitetuista tehtävistä vastaisi kokeilualueen kunta.

Alkuperäisessä esityksessä ei riittävällä tarkkuudella säädetä, mikä taho vastaisi laissa tarkoitetuista tehtävistä, kokeilualueen kunta vai kokeilualue. Kokeilualueen osalta tehtävistä vastaavaa tahoa ei olisi osoitettavissa, jos alueen kunnat eivät sovi yhteistyömuodosta. Kokeilualueen kuntien yhteistyö on työllisyyden edistämisen kuntakokeilun lähtökohta, mutta alkuperäisessä esityksessä ei velvoiteta kokeilualueen kuntia perustamaan kuntayhtymää tai muutakaan kuntalain mukaista yhteistyömuotoa tehtävien hoitamiseksi.

Kunta voisi alkuperäisen lakiesityksen mukaisesti sopia järjestämisvastuun siirrosta toiselle samaan kokeilualueeseen kuuluvalle kunnalle kuntalain mukaisesti ja kunnat voisivat sopia kuntalaissa tarkoitetuista yhteistoiminnan muodoista tehtävien hoitamiseksi. Kokeilualueen kuntien yhteistyö olisi kokeilun lähtökohta, mutta vastuu siirtyvistä tehtävistä olisi viimekädessä kokeilualueen kunnalla. Tarkoitus on selkeyttää sääntelyä ja varmistaa, että tehtävistä vastaava taho on osoitettavissa siinäkin tapauksessa, etteivät kokeilualueen kunnat sovi yhteistyöstä.

Valtiovarainministeriön asiantuntijalausunto

Valtiovarainministeriö pitää perusteltuna ja hyödyllisenä sitä, että täydentävässä esityksessä täsmennetään laissa tarkoitettujen tehtävien järjestämisvastuun siirtoa kokeilualueen kunnille.

Valtiovarainministeriö Snellmaninkatu 1 A, Helsinki PL 28, 00023 Valtioneuvosto Puh 0295 16001 (Vaihde) Faksi 09 160 33123 valtiovarainministerio@vm.fi www.vm.fi Y-tunnus 0245439-9

Kokeilualueen kuntien yhteistyö on kuntakokeilun lähtökohta, mutta kuntien itsehallinnon näkökulmasta voi pitää perusteltuna sitä, että kuntien yhteistoiminnasta ei velvoittavasti säädetä, mutta kunnilla on halutessaan mahdollisuus sopia yhteistyöstä tai järjestämisvastuun siirtämisestä. Kokeilun tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta voi kuitenkin pitää ongelmallisena tilannetta, jossa kokeilualueen kuntien yhteistoiminta ei suunnitellusti toteutuisikaan.

Vastaavasti yksittäisen kunnan, joka esityksen mukaan osalta olisi järjestämisvastuussa, osalta saattaisi osoittautua ongelmalliseksi tilanne, jossa vastoin alueellisen kokeilun suunnittelu- ja hakuvaiheen suunnitelmia vain osa kokeilualueen kunnista sopisi yhteistyöstä ja osa ei.

Valtiovarainministeriö toteaa kuntien yhteistoiminnan olevan oleellista kokeilun onnistumisen kannalta ja pitää tärkeänä, että kunnat sopivat yhteistoiminnasta kuntalain 8 luvun mukaisesti huomioiden erityisesti rahoituksen kohdistumista ja sitä koskevaa päätöksentekoa koskevat seikat.

Edellä mainitut perustelut huomioiden olisi syytä vielä harkita mahdollisen perälautasäännöksen lisäämistä lakiin, jossa määritettäisiin aikaraja yhteistoiminnan muodoista sopimiselle kaikkien kokeilualueen kuntien kesken ja myös sopimuksen toimittamisesta työ- ja elinkeinoministeriölle.

Antto Korhonen

Erityisasiantuntija